

Ministerstwo
Kultury
Dziedzictwa
Narodowego
i Sportu.

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

DOM
KULTURY+

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu w ramach programu Narodowego Centrum Kultury „Dom Kultury+ Inicjatywy lokalne 2021”

DIAGNOZA POTRZEB SPOŁECZNO-KULTURALNYCH I POTENCJAŁU MIESZKAŃCÓW GMINY TARNÓW OPOLSKI

ZADANIE ZREALIZOWANE W RAMACH PROGRAMU DOM
KULTURY + INICJATYWY LOKALNE 2021 (CZ. I)

instytut
witelon

AUTORZY: TOMASZ WALECZKO,
JAKUB WRÓBLEWSKI, ARKADIUSZ BRZEZIŃSKI

SPIS TREŚCI

1.	METODOLOGIA I PRZEBIEG BADANIA	2
1.1	Obszary i pytania badawcze	4
1.2.	Przebieg badania	5
2.	PYTANIA BADAWCZE	5
2.1.	Rozpoznawalność i wizerunek organizacji w społeczności lokalnej	5
2.2.	Aktualny styl konsumpcji kulturalnej przedstawicieli trzech grup docelowych.....	7
2.3.	Identyfikacja potrzeb w obszarze aktywności kulturalnej przedstawicieli trzech grup docelowych.....	10
2.4.	Dopasowanie aktualnej oferty do potrzeb i oczekiwań odbiorców	12
2.5.	Potencjał otoczenia - grup docelowych w kontekście uczestnictwa w ofercie i jej współtworzenia	13
3.	WNIOSKI Z BADAŃ.....	14
3.1.	ZDIAGNOZOWANE WYZWANIA DLA DZIAŁALNOŚCI KULTURALNEJ	15
3.2.	ZDIAGNOZOWANE ZASOBY W GMINIE	17
3.3.	ZASOBY GMINNEGO OŚRODKA KULTURY	18
3.4.	REKOMENDACJE DZIAŁAŃ AKTYWIZUJĄCYCH MIESZKAŃCÓW	19
3.5.	NOWE FORMY KOMUNIKACJI	20
3.6.	MACIERZ REKOMENDACJI DZIAŁAŃ	20
3.7.	GRUPA SENIORÓW	25
3.8.	GRUPA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	26
4.	ZAŁĄCZNIKI	27
5.1.	Kwestionariusz ankiety PAPI/CAWI	27

Raport, który macie Państwo przed sobą jest sumą wypowiedzi i opinii wielu mieszkańców, działaczy, liderów gminy Tarnów Opolski. Nie jest jedynie ich zapisem, ale mamy nadzieję, że jego forma będzie stanowiła punkt wyjścia do dalszych działań dostosowanych do potrzeb mieszkańców, jak również uruchomi lokalne inicjatywy i aktywność kulturową. Ich początki mieliśmy okazję już obserwować podczas prowadzonych wywiadów, wiemy też o już powstających inicjatywach współpracy między instytucjami, czy też o mieszkańcach pytających o możliwości działania.

Przede wszystkim, jako zespół badawczy, jesteśmy bardzo wdzięczni za przyjęcie i aktywny udział mieszkańców, przedstawicieli organizacji i instytucji oraz władz. Ze względu na upublicznienie raportu, nie wymieniamy osób z imienia i nazwiska, czasem z funkcji, ale wiemy, że Państwo, którzy tworzycie system wzajemnego wsparcia i inicjatywy jesteście w stanie wyciągać wnioski i zidentyfikować odpowiednie organizacje oraz osoby.

Życzymy, by potencjał kulturowy mieszkańców znalazł oparcie w profesjonalnych działaniach i możliwościach Gminnego Ośrodka Kultury w Tarnowie Opolskim.

Tomasz Waleczko

1. METODOLOGIA I PRZEBIEG BADANIA

Gminny Ośrodek Kultury w Tarnowie Opolskim zlecił przeprowadzenie diagnozy potrzeb społeczno-kulturalnych mieszkańców w ramach projektu „Kultura - wspólna sprawa”. Jej głównym celem było stworzenie katalogu - banku pomysłów ze strony mieszkańców, które można będzie włączyć w ofertę GOK. Ważnym aspektem badania było również informowanie i promowanie aktywnej postawy mieszkańców miejscowości, a także aktywny udział i uczestnictwo pracowników. Narzędzia stworzone do badania były konsultowane z Zamawiającym, kadrą ośrodka. Osoby chętne, mieszkańcy na każdym etapie otrzymywali możliwość kontaktu i wpływania na przebieg procedury badawczej (terminu, czasu trwania, formy udziału). Mieszkańcy oraz kadra ośrodka aktywnie włączyli się w organizację spotkań i promocji badań.

W okresie przygotowawczym odbyły się 3 spotkania online z kadrą zarządzającą w celu omówienia narzędzi i postępu badania. Badaniem objęto 2 grupy docelowe: seniorów i osoby z niepełnosprawnościami. Oprócz tego w badaniu brali udział: mieszkańcy, sołtysi, przedstawiciele samorządu, filii ośrodka, lokalni działacze społeczni i liderzy, przedstawiciele Ochotniczej Straży Pożarnej, opiekunowie osób niepełnosprawnych. Badaniami objęto reprezentantów każdej z miejscowości gminy: Tarnów Opolski, Kosorowice, Raszowa, Przywory, Nakło, Kąty Opolskie, Miedziana, Walidrogi.

W badaniu zastosowano metody:

1. **Ankieta papierowa**, wydrukowana i upowszechniona wśród mieszkańców każdej miejscowości. Kwestionariusz ankiety stanowi załącznik 5.1. do raportu. Zebrano 164 ankiety. Ankieta była zbierana w dniach 20.04-12.05.21.

2. **Ankieta online**, identyczna do wersji papierowej umieszczona w Internecie na portalach społecznościowych, rozesłana do partnerów. Zebrano 36 ankiet. Ankieta była publikowana w dniach 20.04-12.05.21

3. **Wywiady indywidualne**. W oparciu o przygotowane obszary badawcze przeprowadzono 6 wywiadów ok. 40 minutowych z przedstawicielem gminy, dyrekcji lokalnego przedszkola, zarządu stowarzyszenia działającego na rzecz osób z niepełnosprawnościami, kierownictwa ośrodka terapii manualnej, liderki Klubu Seniora oraz z osobami niepełnosprawnymi. Wywiady prowadzono 11-12.05.2021

4. **Spacer badawczy**. Badacze odwiedzając miejsca, gdzie prowadzono warsztaty, wywiady (osiedle w Tarnowie, Kosorowice, Przywory) analizowali zasoby, dowiadywali się w formie sondażu od mieszkańców jakie są ich opinie dotyczące spraw kultury i możliwości (napotkali mieszkańcy - rodzice z dziećmi, młodzież, seniorzy). Warto podkreślić, że taki nieformalny sposób prowadzenia badań w tych okolicznościach przyniósł dodatkowe pomysły, spojrzenie potwierdzające przypuszczenia osób działających w kulturze, czy lokalnej społeczności. Sondaż prowadzono 12.05.2021.

4. **Warsztaty badawcze**. W warsztatach brali udział w formie obserwatorów i uczestników pracownicy GOK oraz filii, przedstawiciele mieszkańców, straży pożarnej, organizacji lokalnych, władz lokalnych, a także osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunowie. Warsztaty były prowadzone w formie notowanej dyskusji. Ścisłe przestrzegano reżimu sanitarnego i liczby osób na sali. W sumie przeprowadzono 5 warsztatów w 3 miejscowościach. Wzięło w nich udział 47 mieszkańców. Warsztaty prowadzono w godzinach dostosowanych do możliwości mieszkańców 11-12.05.2021. Warto dodać, że mieszkańcy spędzili na spotkaniach więcej czasu niż planowane 1,5 godziny, dzieląc się opiniami i wrażeniami.

Autorzy raportu jeszcze raz chcieliby docenić pomoc w przeprowadzeniu badań, wysoki poziom organizacji, a szczególnie wysoką frekwencję spotkań i zaangażowanie osób w nich uczestniczących. Postaraliśmy się, by każdy głos znalazł odzwierciedlenie w raporcie. Również o tym, że wielu osobom życie kulturalne leży na sercu, może świadczyć fakt, że po zakończeniu warsztatów spontanicznie kilkoro mieszkańców, osób związanych z działaniami, chciało wyrazić swoje opinie bezpośrednio lub mailowo.

1.1 Obszary i pytania badawcze

W trakcie fazy przygotowawczej badań ustalono obszary najbardziej przydatne w działalności GOK.

Obszar I:

Rozpoznawalność i wizerunek organizacji w społeczności lokalnej

- Czy organizacja jest znana/rozpoznawalna wśród docelowych odbiorców?
- Czy znana jest oferta organizacji?
- Jakie opinie na temat podmiotu mają badani / jakie opinie mają inni wg badanych?
- Skąd przedstawiciele grupy docelowej pozyskują wiedzę na temat oferty DK?

Obszar II:

Aktualny styl konsumpcji kulturalnej przedstawicieli trzech grup docelowych

- Jak badani spędzają swój czas wolny obecnie? Jak spędzali czas wolny przed pandemią? Dlaczego wybierają właśnie takie zajęcia?
- Jakiego rodzaju domowe aktywności kulturalne podejmują badani?
- Jakiego rodzaju aktywności związane z wyjściem z domu podejmują badani?

Obszar III:

Identyfikacja potrzeb w obszarze aktywności kulturalnej przedstawicieli trzech grup docelowych

- W jaki sposób badani chcieliby spędzać czas wolny? Czy preferują spędzanie czasu wolnego a) w pojedynkę b) z najbliższymi c) w większej grupie? Dlaczego?
- Czy preferują spędzanie czasu wolnego a) w domu b) poza domem?
- Jaka oferta związana z kontaktem z kulturą ich interesuje? Dlaczego taka?
- Jaka oferta związana z kontaktem z kulturą ich nie interesuje? Dlaczego?

Obszar IV:

Deficyty w dostępnej ofercie kulturalnej dla przedstawicieli trzech grup docelowych

- Czy oferta, którą są zainteresowani badani jest dostępna na lokalnym rynku?
- Czy badani mają dostęp do istniejącej oferty?
- Co ogranicza badanym dostęp do oferty? Jak można zniwelować te ograniczenia?
- Jakiej oferty brakuje?

Obszar V:

Potencjalne zaangażowanie w tworzenie oferty kulturalnej przedstawicieli trzech grup docelowych:

- Czy badani są zainteresowani aktywnym (jako współtwórcy) włączeniem się w życie DK? W jaki sposób? Dlaczego tak? Dlaczego nie?
- Co zachęciłoby badanych do aktywnego włączenia się w tworzenie oferty kulturalnej?
- W jaki sposób badani mogliby się włączyć?

Obszar VI:

Dopasowanie aktualnej oferty do potrzeb i oczekiwań odbiorców

- W jakim stopniu oferta odpowiada na zidentyfikowane potrzeby i oczekiwania odbiorców?
- Których potrzeb/oczekiwań oferta nie uwzględnia?
- Jakie są oczekiwane zmiany w zakresie oferty i sposobu działalności DK?

Obszar VII:

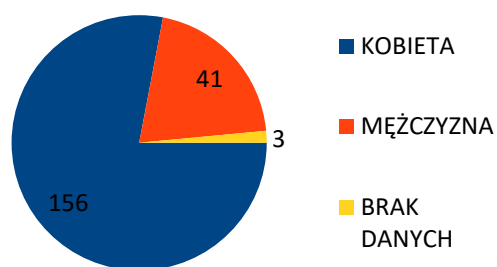
Potencjał otoczenia - grup docelowych w kontekście uczestnictwa w ofercie i jej współtworzenia

- Jakimi działaniami/ofertą zainteresowane są grupy docelowe?
- Czy te działania wpisują się w cele/pomysł na siebie DK?
- Czy istnieją lokalni twórcy chętni do współpracy/szukający miejsca i możliwości realizacji działań?
- W jakich obszarach mogą współpracować/tworzyć ofertę ?

1.2. Przebieg badania

W badaniu ankietowym wzięło udział 200 osób. W zdecydowanej większości (156) były to kobiety. Stosunkowo największą część respondentów stanowili mieszkańcy samego Tarnowa Opolskiego (44), miejscowości Przywory (37), Kosorowic (26), Nakła (25) i Walidróg (23).

Wykres 1 Rozkład odpowiedzi: płeć badanych (liczebność odpowiedzi)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ilościowego

Tabela 1 Rozkład odpowiedzi: miejsce zamieszkania (liczebność odpowiedzi)

Odpowiedzi	Liczba
Tarnów Opolski	44
Przywory	27
Kosorowice	26
Nakło	25
Walidrog	23
Miedziana	21
Kąty Opolskie	19
Raszowa	14
Inne	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ilościowego

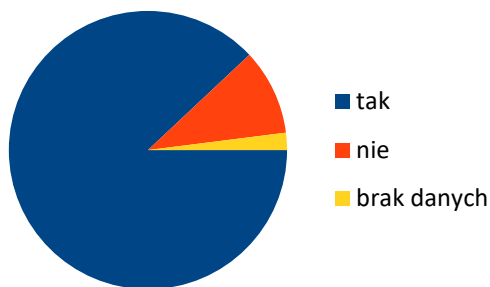
2. PYTANIA BADAWCZE

Czytelnik raportu znajdzie w tym rozdziale odpowiedzi na pytania zadane we wszystkich narzędziach, metodach. Celowo zrezygnowaliśmy z uporządkowania treści według źródeł (wywiad, warsztat, ankiet, sonda), na rzecz logiki poznani, aby można było się skoncentrować na treściach i ich analizie.

2.1. Rozpoznawalność i wizerunek organizacji w społeczności lokalnej

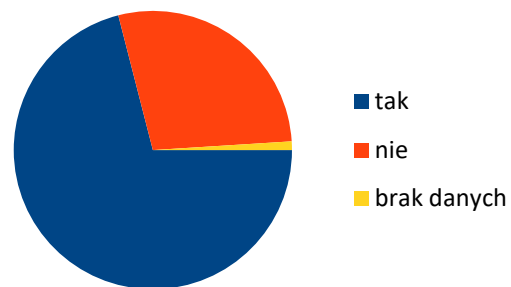
Zdecydowana większość badanych zna markę GOK, jak też deklaruje znajomość oferty ośrodka.

Wykres 2 Rozkład odpowiedzi: Czy zna Pan/ Pani Gminny Ośrodek Kultury w Tarnowie Opolskim? (liczebność odpowiedzi)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ilościowego

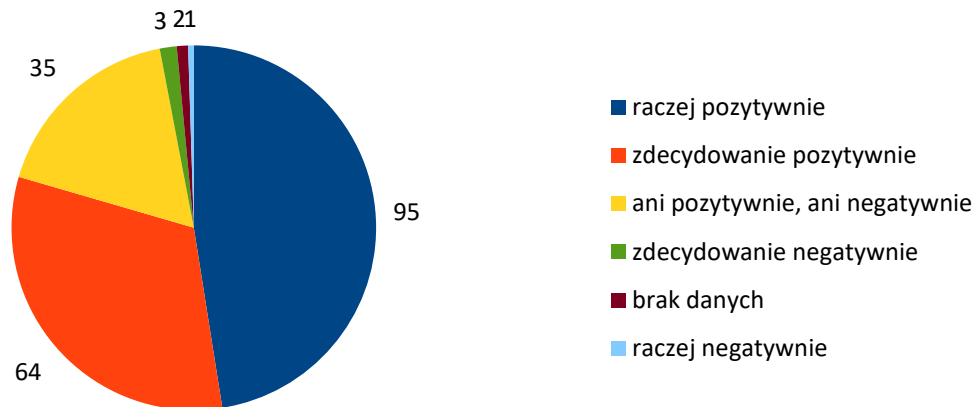
Wykres 3 Rozkład odpowiedzi: Czy zna Pan/ Pani ofertę Gminnego Ośrodka Kultury w Tarnowie Opolskim? (liczebność odpowiedzi)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ilościowego

Omawiając potrzeby kulturalne mieszkańców gminy, także w kontekście możliwości rozwoju oferty ośrodka należy także podkreślić, że oferta ta jest oceniana bardzo korzystnie. Zdecydowanie pozytywnie oceniło ją 64 z 200 badanych, a jako raczej pozytywną oceniło ją 95 respondentów.

Wykres 4 Rozkład odpowiedzi: Jak ogólnie biorąc w ocenia Pana/ Pani ofertę Gminnego Ośrodka Kultury w Tarnowie Opolskim? (liczebność odpowiedzi)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ilościowego

Warto zauważyć, że najważniejszym źródłem informacji o ofercie i aktualnych wydarzeniach są sami pracownicy GOK-u (90). Nieco rzadziej wskazywanym, aczkolwiek także istotnym, źródłem takich informacji jest profil GOK na portalu Facebook. Co ciekawe, niewielu respondentów, bo tylko 17 osób, wskazało tradycyjne media, czyli lokalną prasę i radio.

Tabela 2 Rozkład odpowiedzi: Skąd czerpie Pan/ Pani wiedzę o ofercie Gminnego Ośrodka Kultury w Tarnowie Opolskim? Skąd czerpie Pan/ Pani wiedzę o ofercie Gminnego Ośrodka Kultury w Tarnowie Opolskim? (liczebność odpowiedzi)

Odpowiedzi	Ilość
od pracowników GOK	90
z profilu GOK na FB	84
ze strony internetowej GOK	78
z plakatów/ulotek	72
od rodziny/znajomych	64
z lokalnych mediów (prasa, radio)	17

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ilościowego

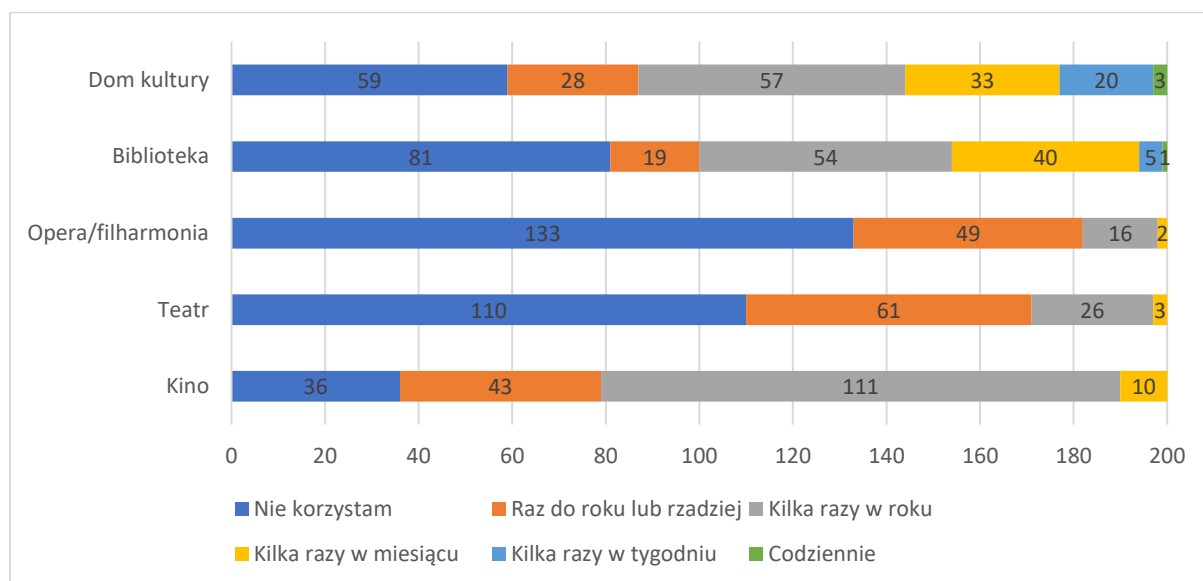
2.2. Aktualny styl konsumpcji kulturalnej przedstawicieli trzech grup docelowych

Analiza aktywności i modeli konsumpcji kulturalnej była najistotniejszym etapem badania. Rozpoznanie typowych modeli aktywności w tym obszarze stanowi klucz do diagnozy tego na ile działalność ośrodka kultury wpisuje się w potrzeby mieszkańców. Ten etap analiz stanowi też fundament do opracowania rekomendacji umożliwiających skuteczniejszą odpowiedź na realne potrzeby społeczności lokalnej.

Opis tego w jaki sposób mieszkańcy korzystają z kultury warto rozpocząć od przedstawienia wyników badań ilościowych. W trakcie tej części prac zapytano mieszkańców o to jak spędzają czas poza domem, a jak w zaciszu domowym.

Najpopularniejszą formą aktywności poza domem jest korzystanie z oferty Domu Kultury i biblioteki. Kilka razy w miesiącu lub rzadziej taką aktywność podejmuje odpowiednio 56 i 46 osób. Stosunkowo najrzadziej respondenci deklarowali odwiedzanie opery lub filharmonii (133 osób nie korzysta wcale) i teatru (110 osób nie korzysta wcale). Należy zatem postawić wniosek, że to wskazane dwie lokalne instytucje – GOK i biblioteka – są centralnymi punktami na mapie aktywności mieszkańców i mieszkańek gminy.

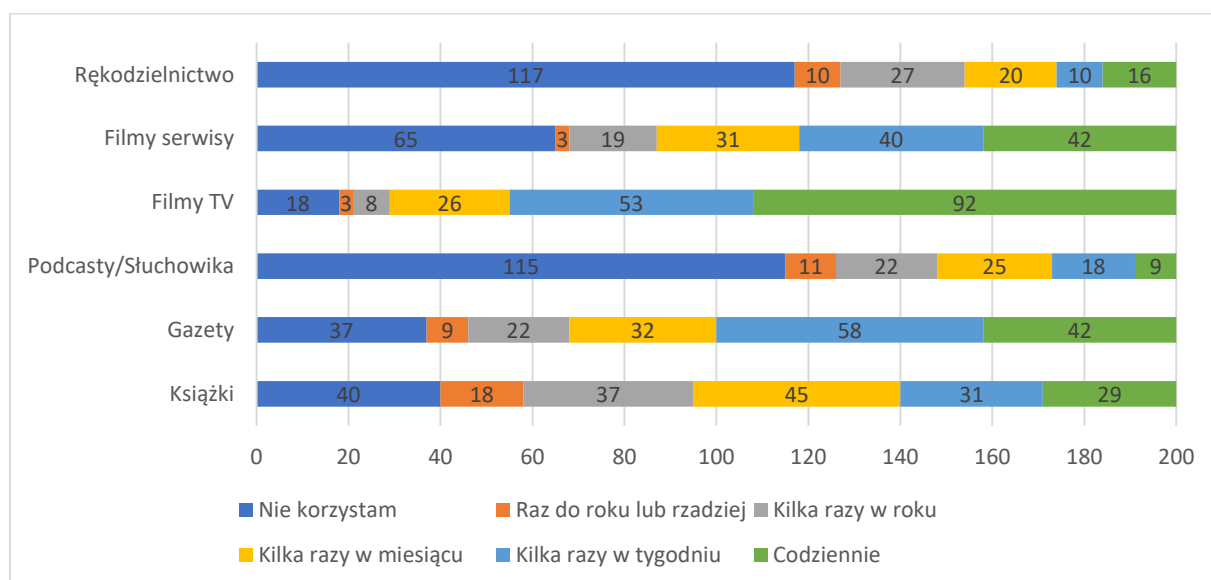
Wykres 5 Rozkład odpowiedzi: Jakiego rodzaju i jak często podejmuje Pan/ Pani aktywności kulturalne poza domem? (liczebność odpowiedzi)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ilościowego

W przypadku aktywności domowej – szczególnie intensywnej w czasie pandemii – dominuje oglądanie filmów w telewizji – 145 osób wskazało, że tak spędza czas kilka razy w tygodniu lub codziennie. Najrzadziej podejmowanymi aktywnościami jest słuchanie podcastów/ słuchowisk i zajmowanie się rękodzielnictwem. Tak czasu w ogóle nie spędza odpowiednio 115 i 117 osób.

Wykres 6 Rozkład odpowiedzi: Jakiego rodzaju i jak często podejmuje Pan/ Pani aktywności kulturalne w domu? (liczebność odpowiedzi)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ilościowego

Osoby ankietowane to mieszkańcy korzystający z oferty ośrodka w ograniczonym stopniu. Niemal połowa z nich (91) zadeklarowało, że odwiedza GOK rzadko lub wcale. Wśród badanych znaleźli się także mieszkańcy korzystający z oferty licznych filii ośrodka.

Wykres 7 Rozkład odpowiedzi: Jak często odwiedza Pan/ Pani Gminny Ośrodek Kultury? (liczebność odpowiedzi)

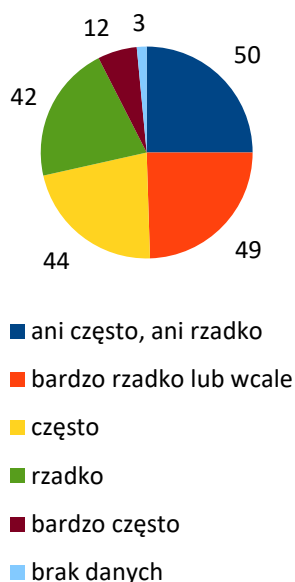

Tabela 3 Rozkład odpowiedzi: Czy korzysta Pan/ Pani z oferty filii Gminnego Ośrodka Kultury w Tarnowie Opolskim? (liczebność odpowiedzi)

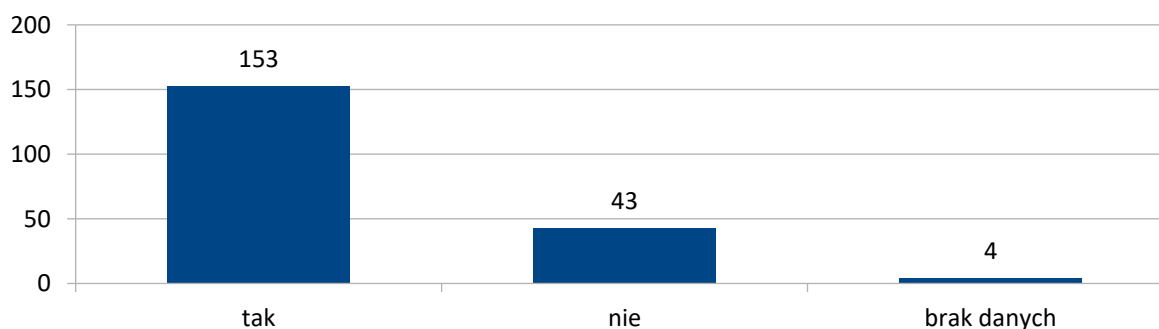
Odpowiedzi	Ilość
nie korzystam	64
Miedziana	21
Nakło	21
Kosorowice	20
Walidrogi	20
Przywory	19
Kąty Opolskie	16
Raszowa	10
brak danych	9

Źródło: opracowanie własne na podstawie

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ilościowego

Mimo, że niewiele osób deklaruje regularne i częste korzystanie z oferty ośrodka należy podkreślić, że zdecydowana większość badanych miała w przeszłości okazję uczestniczyć w wydarzeniach organizowanych przez GOK.

Wykres 8 Rozkład odpowiedzi: Czy kiedykolwiek uczestniczył/a Pan/ Pani w wydarzeniach organizowanych przez Gminny Ośrodek Kultury w Tarnowie Opolskim? (liczebność odpowiedzi)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ilościowego

Zwraca uwagę, że najpopularniejszymi zajęciami w ośrodku są zajęcia ruchowe. Korzystanie z tej oferty zadeklarowały, aż 74 osoby. Zdecydowanie mniejszym zainteresowaniem cieszą się zajęcia typowo artystyczne takie jak warsztaty teatralne (14) i zajęcia wokalne (12).

Tabela 4 Rozkład odpowiedzi: Proszę wskazać z jakiego rodzaju oferty kulturalnej Gminnego Ośrodka Kultury w Tarnowie Opolskim korzystał Pan/Pani do tej pory? (liczebność odpowiedzi)

Odpowiedzi	Ilość
Zajęcia ruchowe	74
Warsztaty tematyczne	64
Zajęcia plastyczne	58
Zajęcia świetlicowe	43
Zajęcia ceramiczne	41
DKF	30
Taniec nowoczesny	30
Lekcje języka angielskiego	21
Akademia Małego Artysty	20
Warsztaty teatralne	14
Robotyka i wydruk 3D	14
Zajęcia wokalne	12
Lekcje gry na instrumentach	8

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ilościowego

2.3. Identyfikacja potrzeb w obszarze aktywności kulturalnej przedstawicieli trzech grup docelowych

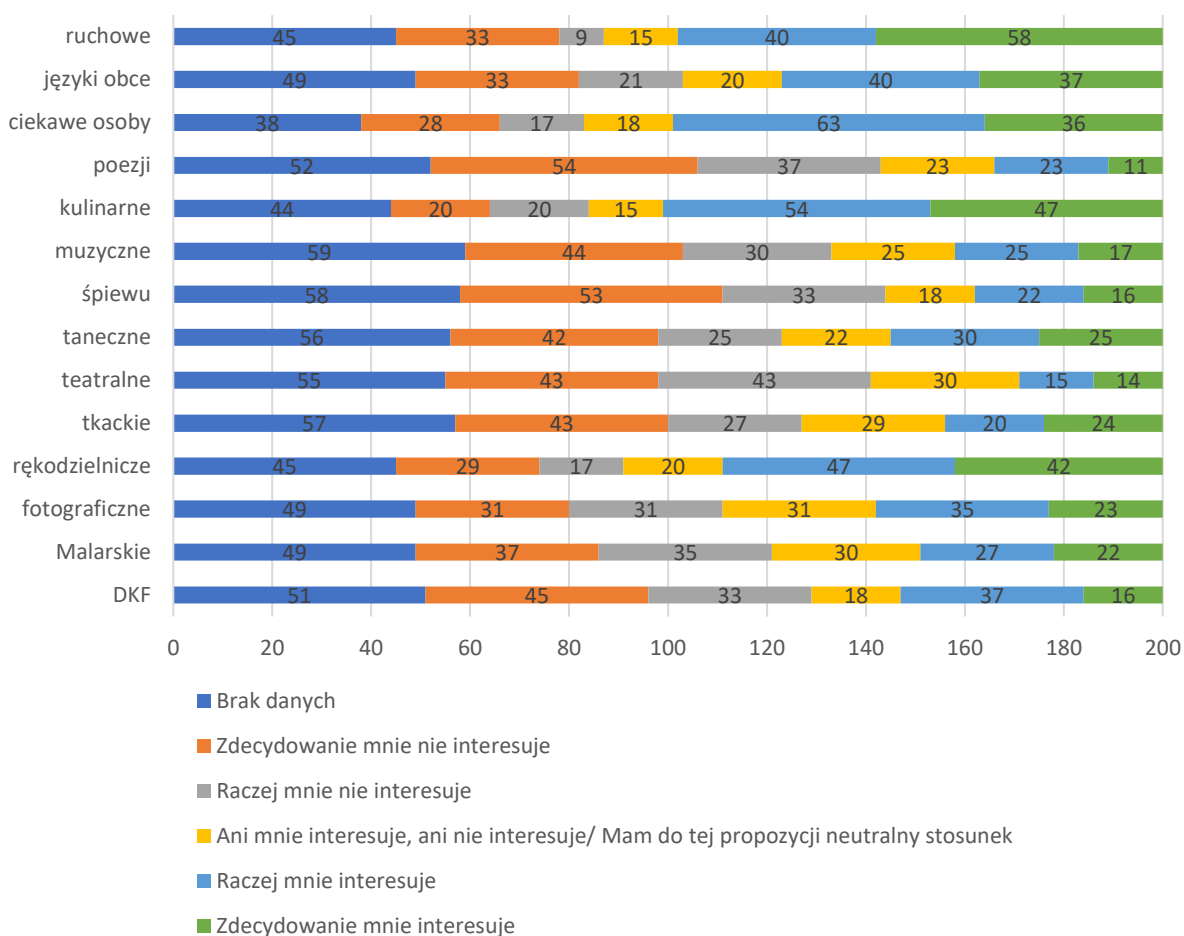
Badanych zapytano także o to jaki rodzaj oferty by ich najbardziej interesował. Trzema najczęściej wskazywanymi propozycjami były:

- spotkania z ciekawymi osobami: 99 osób wskazało, że taka oferta ich raczej lub zdecydowanie interesuje,
- zajęcia ruchowe: 98 osób wskazało, że taka oferty ich raczej lub zdecydowanie interesuje,
- zajęcia rękodzielnicze: 89 osób wskazało, że taka oferta ich raczej lub zdecydowanie interesuje.

Najmniej popularnymi propozycjami okazały się:

- wieczory poezji: 91 osób wskazało, że taka propozycja ich raczej lub zdecydowanie nie interesuje,
- warsztaty śpiewu: 86 osób wskazało, że taka propozycja ich raczej lub zdecydowanie nie interesuje,
- warsztaty teatralne: 86 osób wskazało, że taka propozycja ich raczej lub zdecydowanie nie interesuje.

Wykres 9 Rozkład odpowiedzi: Proszę wskazać jaki rodzaj oferty kulturalnej Pana/ Panią interesuje, a jaki nie budzi Pana/ Pani zainteresowania: (liczebność odpowiedzi)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ilościowego

Wyzwaniem organizacyjnym jest wyjście naprzeciw potrzebom kulturalnym mieszkańców z niepełnosprawnościami. Należy jednocześnie podkreślić, że jest to grupa niejednorodna, która ma zróżnicowane potrzeby i oczekiwania. Na potrzeby wpływa zarówno stan zdrowia jak też gusta, które podobnie jak we wszystkich innych grupach mieszkańców - są zróżnicowane. Osoby z niepełnosprawnościami fizycznymi nie oczekują odrębnej oferty, a szersze otwarcie się na tę grupę

powinno skoncentrować się na niwelowaniu barier i tworzeniu oferty dostępnej dla wszystkich mieszkańców – w tym tych z niepełnosprawnościami.

Rozpatrując kwestię poszerzenia dostępności jako rodzaju inwestycji, poprzez np. niwelowanie barier architektonicznych, należy brać pod uwagę, że tego rodzaju działania pozwalają na szersze otwarcie drzwi także dla zdrowych mieszkańców – np. kobiet z małymi dziećmi, seniorów, osób, których możliwości poruszania się są czasowo ograniczone (np. na skutek urazów).

Dyskusja o odrębnej ofercie dla osób z niepełnosprawnościami jest zasadna w przypadku tworzenia działań dedykowanych osobom z niepełnosprawnościami intelektualnymi. Choć i w tym wypadku należy mieć na uwadze duże wewnętrzne zróżnicowanie tej grupy mieszkańców. Są wśród osób z niepełnosprawnościami intelektualnymi konsumenci, dla których obecna oferta GOK-u może być ciekawa, jak też odbiorcy, którzy ze względu na swój stan zdrowia wymagają zajęć przygotowanych od początku z myślą o ich potrzebach i możliwościach.

Szczególną grupą odbiorców działań GOK-u są także rodzice osób zależnych. Interesującym kierunkiem rozwoju oferty jest uwzględnianie potrzeb tej grupy – dla której możliwość zapewnienia opieki i twórczego spędzania czasu przez ich (nierzadko już dorosłe) dzieci może dawać przestrzeń do aktywności, na którą w kontekście codziennej opieki nie ma czasu.

2.4. Dopasowanie aktualnej oferty do potrzeb i oczekiwań odbiorców

Badanych zapytano także o to dlaczego korzystają lub nie korzystają z oferty ośrodka. Warto porównać wypowiedzi obu grup respondentów. Zwraca uwagę, że dominującą motywacją do korzystania z oferty GOK-u jest potrzeba aktywności społecznej (79). Nieco rzadziej wskazywaną była ta związana z chęcią zdobywania nowych umiejętności (70). To zatem nie sama aktywność kulturalna motywuje przede wszystkim do odwiedzania ośrodka, ale potrzeba przebywania wśród ludzi i samorozwoju.

Powody niekorzystania z oferty mają znacznie bardziej prozaiczny charakter. To przede wszystkim brak wiedzy o tym co się dzieje w ośrodku (26) i związany z nim fakt zbyt późnego dowiadywania się o wydarzeniach (22).

Tabela 5 Rozkład odpowiedzi: Co skłania Pana/ Panią do korzystania z oferty Gminnego Ośrodka Kultury w Tarnowie Opolskim? (liczebność odpowiedzi)

Odpowiedzi	Ilość
Potrzeba aktywności społecznej	79
Chęć zdobywania nowych umiejętności	70
Potrzeba aktywności kulturalnej	59
Rozwój zainteresowań/hobby	57
Chęć zdobywania wiedzy	36

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ilościowego

Tabela 6 Rozkład odpowiedzi: Jeżeli nie korzystał/a Pana/ Panią z oferty Gminnego Ośrodka Kultury w Tarnowie Opolskim proszę wskazać dlaczego? (liczebność odpowiedzi)

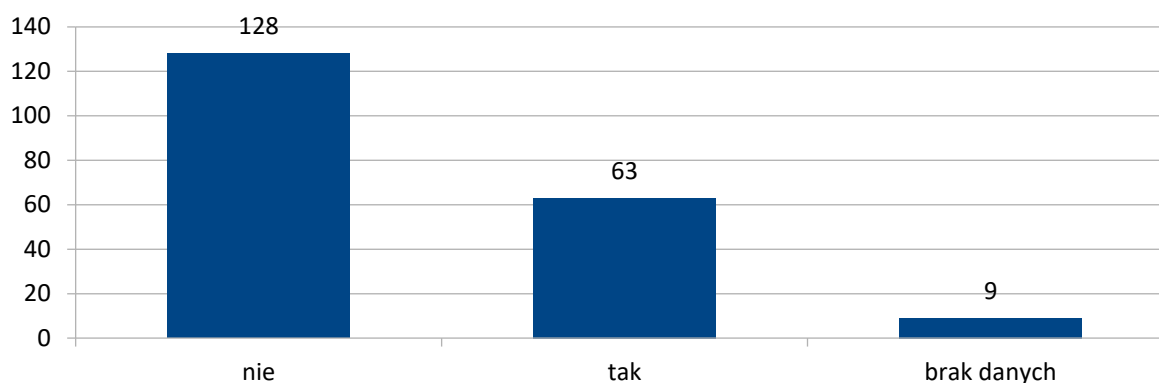
Odpowiedzi	Ilość
nie wiem, co się dzieje w GOK	26
zbyt późno dowiadywałam/em się o ciekawych wydarzeniach	22
interesujące mnie wydarzenia odbywają się w terminach, które mi nie odpowiadają	17
nie interesuje mnie oferta GOK	14
nie jestem w stanie dojechać do/wrócić z GOK	13
bariery architektoniczne	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ilościowego

2.5. Potencjał otoczenia - grup docelowych w kontekście uczestnictwa w ofercie i jej współtworzenia

Miejsca takie jak Ośrodek Kultury są tworzone dla mieszkańców, ale oni sami mogą być także ich współtwórcami. Nie można przejść obojętnie obok faktu, że bardzo wielu przedstawicieli lokalnej społeczności ma pasje, którymi mogliby się dzielić w ramach spotkań lub umiejętności, które mogą być kanwą nowo powstałych kursów. Nie inaczej jest w gminie Tarnów Opolski. Dlatego tak ważną częścią badania była diagnoza tego, czy sami mieszkańcy chcieliby zaangażować się w tworzenie przyszłej oferty GOKu. Choć większość respondentów odpowiedziała negatywnie na takie pytanie to warto podkreślić, że aż 63 osoby zadeklarowały zainteresowanie aktywnym zaangażowaniem się w tworzenie oferty.

Wykres 10 Rozkład odpowiedzi: Czy jest Pan/ Pani zainteresowany/a aktywnym tworzeniem oferty Gminnego Ośrodka Kultury w Tarnowie Opolskim (np. poprzez prowadzenie warsztatów/zajęć)? (liczebność odpowiedzi)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ilościowego

Wśród najczęściej zgłaszanych propozycji znalazło się „dzielenie się swoimi umiejętnościami”, które wybrało aż 27 badanych. Mniejsza grupa wskazała na prowadzenie grupy hobbystycznej (12) i prowadzenie regularnych zajęć (11).

Tabela 7 Rozkład odpowiedzi: Jeśli jest Pan/ Pani zainteresowany/a aktywnym tworzeniem oferty Gminnego Ośrodka Kultury w Tarnowie Opolskim proszę opisać w jaki sposób? (liczebność odpowiedzi)

Odpowiedzi	Ilość
dzielenie się swoimi umiejętnościami	27
prowadzenie grupy hobbystycznej	12
prowadzenie regularnych zajęć	11
Inne	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ilościowego

3. WNIOSKI Z BADAŃ

„Nigdy u nas tak nie było” – to sformułowanie słyszą liderzy początkujący zmianę, osoby, które chcą wprowadzić lub zaproponować coś nowego. „U nas tak się robi” – słyszą osoby, które chcą dokonać zmiany zastanych reguł, zasad działania. Jest to naturalne tarcie między innowacją a tradycją. To czy awangarda wejdzie w miejsce tradycji w dużej mierze zależy od wytrwałości, poparcia i oswojenia. To co zastaliśmy w gminie Tarnów Opolski to z jednej strony duży potencjał i szanse, różnorodność oferty, a z drugiej strony poszukiwanie tego co może ludzi przyciągnąć na stałe, stać się czymś sztandarowym. Przykładem może być organizacja Dyskusyjnego Klubu Filmowego, wystaw, czy Wigilii dla samotnych. Dzięki oswojeniu, widocznym efektem, ale zdaje się przede wszystkim wytrwałości

liderów otoczonych wspierającymi ludźmi, to nowe stało się już „U nas tak jest zawsze”. Mowa także o bogatej ofercie zajęć GOKu.

3.1. ZDIAGNOZOWANE WYZWANIA DLA DZIAŁALNOŚCI KULTURALNEJ

Główny cel raportu to pokazanie potencjału i możliwości GOKu. Chcemy również przybliżyć kilka wyzwań otoczenia, warunków, które mogą utrudniać włączanie mieszkańców w działania, czy uniemożliwiać odbiór oferty.

LOKALIZACJA

Respondenci wskazywali, że jednym z ryzyk (szczególnie dla młodzieży) jest mała odległość do Opola. Spora część młodzieży tam znajduje rozrywkę, kulturę, infrastrukturę sportową (np. ścieżki rowerowe, siłownie). Jeżeli dodatkowo uczy się tam, nawiązuje przyjaźnie, spędza w Opolu dużo czasu. W lokalnych spotkaniach mieszkańcy zwracali uwagę na różną charakterystykę każdej z miejscowości- różną ofertę, ale i różne potrzeby mieszkańców.

TRANSPORT I INFRASTRUKTURA

Autobus dwa razy w ciągu dnia jeżdżący do Tarnowa Opolskiego, konieczność dojazdu i czekanie aż dzieci skończą zajęcia, transport seniora, czy osoby z niepełnosprawnością. To wyzwania, które dotyczą nie tylko osoby spoza centralnej miejscowości w gminie,. We wspomnieniach uczestników pojawiają się możliwości transportu wszystkich razem, duże udogodnienia przy okazji dużych projektów. Codziennosc jest trudniejsza- aby dotrzeć na stacjonarne zajęcia w odpowiednim czasie i to nie dłuższym niż same zajęcia. Czy z drugiej strony dowozić seniorów na zajęcia w sposób regularny.

W wywiadach pojawiały się sugestie, że budynki świetlic i samego GOKu wymagają inwestycji (odnowienia), zmiany wyglądu i infrastruktury, doposażenia w sprzęt i pomoce umożliwiające realizację zajęć kulturalnych, do realizacji ewentualnych potrzeb grup opisywanych w raporcie.

Kolejną kwestią jest pomysł (i środki) na odnawianie budynków, świetlic, dostosowywanie ich do potrzeb seniorów (miejsce spotkań), dostępności (dla niepełnosprawnych ruchowo), czy estetyki młodzieżowej (np. mural zachęcający do korzystania z budynku, czy oferty). Propozycjom otwarcia i zmian towarzyszą propozycje budowania siatek zabezpieczających, monitoringu, zasad korzystania ze sprzętu, obecności opiekunów- ze względu na troskę o należyte użytkowanie obiektów i wyposażenia.

Podobnie diagnozowane np. wśród dużej liczby dzieci potrzeby arteterapii, czy integracji sensorycznej wymagają doposażenia sal różnych instytucji w sprzęt.

MODA

Wielu badanych zwracało uwagę, że GOK ma bardzo bogatą ofertę: „za bogatą- ludzie się przyzwyczaili”, „U nas decoupage był osiem lat temu, ale u was może złapać”. I kadra i mieszkańcy mają świadomość, że pewne działania mogą być powtarzane 2-3 razy w podobnej formie (ceramika, teatr, rodzaj sztuki), ale stale trzeba szukać inspiracji i śledzić trendy (np. makramy, żywe obrazy), by te nowości, o których ludzie się dowiadują, znalazły się w ofercie. Wiele działań (taniec, nauka języków, festyny) nie „starzeje się” i będzie budziło zainteresowanie. Spory kłopot sprawiała odpowiedź na pytanie o angażowanie młodzieży: „Trzeba ich pytać”, „Ci co chcą, sami przyjdą”. Moda dotyczy m.in. nauki języka, którego używa się wobec młodzieży i współczesnych kanałów komunikacji. Najwięcej osób było zgodnych, że najważniejsze jest w sumie miejsce do spotkań z jakąś formą monitoringu- a młodzież sama dojdzie do tego, co jest jej potrzebne.

NAWYKI LUDZI

Jeden z niepokojów powracających podczas warsztatów to kwestia: „Jacy my jesteśmy po pandemii? Czego potrzebujemy? Czy jesteśmy w stanie spotykać się, czuć się bezpiecznie?”. Ludzie mają przekonanie, że coś się zmieniło, nie do końca wiadomo co. Szczególnie troska ta dotyczy dzieci i młodzieży, że ten rok bardzo wpłynie na ich myślenie o świecie, relacjach i własnym życiu.

W tym kontekście należy się również zastanowić, czy wszystkie osoby opiekujące się starszymi, osobami z niepełnosprawnościami, czy też samotne są w stanie prosić, a nawet po prostu przyjąć pomoc, czy wsparcie. Wiele osób może być przekonanych, że samodzielnie musi stawić czoła wyzwaniom i nie poprosi lub nie zgodzi się na pomoc, zmianę w opiece. Może to być kwestia sposobu dotarcia do nich, ale też dumy, czy sposobu bycia.

„W dzisiejszych czasach wszystko mamy w domu”- od ogródka po teatry, wyposażenie placu zabaw i możliwości tworzenia. Spore wyzwanie to wyciąganie ludzi z domów, odrywanie ich od obowiązków, przekonywanie do aktywności wymagającej wysiłku intelektualnego, czy fizycznego. Wielokrotnie powtarzały się stwierdzenia dotyczące zajmowania się obejściem, pielęgnacją ogrodu jako ważnego aspektu życia. Wiąże się z tym również kalendarz prac polowych, czy ogrodowych. Można by dodać „że w domach mamy wszystko poza wolnym czasem”- czas pojawia się w wielu rozmowach jako czynnik utrudniający realizację wielu planów.

Ostatnim wyzwaniem, z którym wszystkie odwiedzone miejsca radzą sobie dobrze to: koordynacja kalendarzy różnych wydarzeń (społecznych, kulturowych i kościelnych), tak by nie konkurować a móc uczestniczyć w wydarzeniach.

3.2. ZDIAGNOZOWANE ZASOBY W GMINIE

W miejscach, instytucjach, które odwiedzano, wymieniono kilkanaście nazw konkretnych projektów, które wspólnie z GOK lub samodzielnie mieszkańcy realizują, np.: Święto św. Marcina, zbiórki charytatywne, Dzień Chorego, zdobycie dofinansowań na wyjazdy dla seniorów, sprowadzenie teatru, Dzień Dziecka, festyn miejscowy, „Rośliny z naszego otoczenia”, „Jak powstaje film”.

Nie sposób byśmy wymienili wszystkie organizacje czy instytucje, które mogą mieć kulturotwórczy wpływ na mieszkańców. Wymieniamy jedynie te, które pojawiały się w narracjach, czy były widocznie obecne:

- aktywni sołtysi i wójt, Urząd Gminy (wielowymiarowe działania, wsparcie, relacje) wraz z partnerskimi miastami, przynależnością np. do Regionu Krainy św. Anny;
- Filie GOK (oraz to, że mają sale i pracowników), Gminna Biblioteka Publiczna (pracownicy i ich inicjatywy animacji kulturowej, wyposażenie i działania, organizacja spotkań, wystaw, herbaciarnia jako miejsce spotkań młodzieży);
- Gminna Rada Seniorów, Klub Seniora, Fundacja Słoneczna Jesień (wiele inicjatyw, prób aktywizacji seniorów i wsparcie);
- Publiczne Przedszkole i szkoły (jako inicjatorzy działań dla młodzieży i rodziców, ale również łączący pokolenia i różne instytucje);
- Ochotnicze Straże Pożarne;
- Hala Sportowa, LZS- nie tylko jako obiekty, ale i jako działacze i miejsca inicjatyw;
- parafie kościelne (poza działalnością duszpasterską organizujące zbiórki, święta, odpusty, grupy parafialne);
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ;
- Towarzystwo Społeczno – Kulturalne Niemców na Śląsku Opolskim
- Caritas;
- Muzeum Wiejskie
- chóry, orkiestry
- lokalni artyści, rękodzielnicy

- działania tzw. Społecznej odpowiedzialności biznesu lokalnych przedsiębiorstw i firm (np. Lhoist S.A.)

- Stowarzyszenie FLOS, Opolsar Zespoły Poszukiwawczo-Ratownicze i wszelkie inne stowarzyszenia, fundacje

- WTZ Tarnów Opolski Fundacja Dom

Zasobami w przestrzeni wydają się walory naturalne i turystyczne (np. trasy rowerowe), bliskość lasów, historycznie ciekawe tereny. Uwagę zwraca również przestrzeń (plac i sala widowiskowa) umożliwiająca organizację imprez masowych, plenerowych.

Dla mieszkańców ważne są stałe elementy mapy kulturowej (np. Marcinki, Wigilia, Festyny), na które czekają i w których uczestniczą. Wielokrotnie powtarzały się nazwiska osób zasłużonych i docenianych w przeszłości, jak i obecnie działających liderów społecznych.

Chcielibyśmy szczególnie zwrócić uwagę na to co podkreślali mieszkańcy- dużą identyfikowalność osób potrzebujących wsparcia i to, że „ludzie dbają o siebie wzajemnie, reagują”. Nawet w czasach pandemii nie pozostawali samotnie. Widoczne jest to również w funkcjonowaniu instytucji, gdzie jedna wychodzi z inicjatywą, współpracuje z drugą i wspólnie podejmują działania i wysiłki.

3.3. ZASOBY GMINNEGO OŚRODKA KULTURY

Gminny Ośrodek Kultury w Tarnowie Opolskim oraz filie dysponują przede wszystkim personelem, który nieustannie poszukuje inspiracji, nowości, tworzy i wykorzystuje relacje, by dotrzeć do mieszkańców z ofertą i ich inspiruje. W wielu wywiadach pojawiają się osoby dyrektorki instytucji, animatorek, instruktorek, które w opiniach odbiorców „nieustannie coś tworzą, starają się”. Dostrzegalne jest staranie o łączenie różnych grup społecznych, instytucji. Sama oferta: tańce, rysunek i malarstwo, robotyka, zajęcia ceramiczne, językowe, warsztaty, organizowane wystawy, joga jest bardzo bogata. Jako ogromny zasób należy podkreślić umiejętność pisania i pozyskiwania zewnętrznych funduszy na realizację zamierzeń. „Ośrodek Kultury będzie placówką, do której mieszkańcy będą chętnie wchodzić, a niechętnie z niej wychodzić. Stanie się ostoją dla osób spragnionych kultury i platformą dla grup mieszkańców chcących się rozwijać. Będzie bazą pomysłów i warsztatem umożliwiającym realizację ciekawych i cennych inicjatyw kulturalnych i społecznych.”. Warto wiedzieć, że przed samą pandemią w 2020 w 3 miesiącach GOK z filiami zrealizował 43 imprezy różnego formatu (oprócz stałych zajęć)! Infrastrukturalnie i pod kątem wyposażenie GOK ma przestrzeń do realizowania potrzeb mieszkańców (sale warsztatowe, komputerowa, robotyki, pracownia ceramiczna, wystawowe przestrzenie, aneks kuchenny, sala spotkań, pomoce animacyjne).

3.4. REKOMENDACJE DZIAŁAŃ AKTYWIZUJĄCYCH MIESZKAŃCÓW

Jednym z komponentów programu DK+ jest dotarcie do grup mieszkańców i ich aktywizacja, przekonanie, że są współtwórcami kultury (rozumianej szeroko). W wywiadach zebraliśmy ich własne podpowiedzi na pytanie: co by ułatwiło włączanie się w działania:

1. Utrzymanie cyklicznych działań (np. sprzątanie świata, festyny, pikniki) i przy ich okazji zachęcanie do nowej aktywności, zbieranie pomysłów, informacji.
2. Pokazanie, że np. obecne badanie miało wpływ na realne działania.
3. Bezpośrednia komunikacja i aktywne działanie wśród młodzieży, nie tylko formalnymi kanałami. Wyszukiwanie lokalnych liderów i przez ich bezpośrednie kontakty docieranie do mieszkańców mniej aktywnych, chętnych (telefon, odwiedziny).
4. Organizacja transportu- ułatwienie dojeżdżającym mieszkańcom gminy dotarcie na czas lub organizacja zajęć jednocześnie dla dzieci i rodziców lub wizytujące wystawy, warsztaty, „latający specjaliści” między filiami. Dowożenie seniorów.
5. Stałe badanie potrzeb w prostych ankietach, przez media społecznościowe.
6. Zapewnienie wsparcia osobom opiekującym się osobami z niepełnosprawnościami, by ułatwić im korzystanie z zajęć.
7. Organizacja na stałe grup roboczych mieszkańców aktywnych kulturowo, organizacja cyklicznych spotkań oddolnych liderów społecznych, reaktywacja Młodzieżowej Rady Gminy lub prowadzenie ciekawych warsztatów przez animatorki z młodzieżą, od której można dowiedzieć się łatwiej co by im było potrzebne. Podobnym pomysłem jest koło młodzieżowych wolontariuszy (którzy mogą zająć się dziećmi na czas zajęć rodziców).
8. W zasadzie wszystkie grupy (młodzież, seniorzy, rodzice, opiekunowie osób z niepełnosprawnościami) podpowiadały, że brakuje im miejsc stałych spotkań w postaci klubu, klubokawiarni- możliwości wymiany myśli, grania w gry planszowe, po prostu spotkań, które będą punktem wyjścia do edukacji kulturowej, czy opracowywania pomysłów.
9. Większa ekspozycja i prezentacja dzieł, wytworów z zajęć (nawet mogło by to prowadzić aż do społecznej działalności gospodarczej, na kształt galerii społecznych) - aby pokazywać w ciekawy i przykuwający uwagę sposób, to że coś zostało materialnie stworzone, że jest interesujące. Sugestie pojawiały się zarówno fizycznej ekspozycji (podświetlanych gablot) jak i internetowego działania.
10. Angażowania młodzieży do działań młodzieżowych, z ich językiem, z ich kanałami i formami (od www, filmy, social media po tworzenie muzyki). Im bardziej będą tworzyć sami dla siebie, tym łatwiej dotrą do tych mniej aktywnych.

3.5. NOWE FORMY KOMUNIKACJI

Większa część osób docenia dotychczasową formę komunikacji. „Kto chce ten znajdzie na www, plakatach, pocztą pantoflową”. Tradycyjne tablice, ogłoszenia wydają się nie być czytane. Wiele osób czyta lokalne „Aktualności Gminy Tarnów Opolski”, ogląda Tarnów Opolski News czyli miejscową telewizję internetową (regularnie ok. 850 osób). Osoby spotykane na ulicy podkreślały, że często są bezpośrednio zapraszane przez pracowników GOK lub osoby z otoczenia i to na nie najbardziej działa. Sporo osób korzysta z Internetu. Zwrócono uwagę, że strona GOK mogłaby być bardziej interaktywna, inaczej prezentować treści (np. być redagowana przez przedstawicieli odpowiednich grup, przez co nabrałaby spersonalizowanego charakteru). Niejedyną, ale ważną drogą dotarcia i do młodzieży, rodziców i seniorów są media społecznościowe. Trochę osób myśli o komunikacji wystrojem- obrazami na ścianach, dziełami, akcjami promocyjnymi (w myśl, że budynek, jego wnętrze komunikują czy w nim jest coś dla mnie). Praktycznie w każdym spotkaniu pojawiła się złota recepta na komunikację i promocję wartościowych działań: „Farorz, fejsbuk i bezpośredni kontakt”. Z jednej strony szeroki zasięg, z drugiej pokazanie, że „Ty” jesteś ważna/ważny, więc przyjdź. Część osób wspominała o możliwości komunikowania przez skrzynkę pomysłów (fizyczną i wirtualną) oraz stałego organizowania badania potrzeb.

Wydaje się, że istotną formą komunikacji - szczególnie z młodszą częścią odbiorców - może być praca przy bloku, na ulicy, w grupie- tzw. Streetworking. Komunikowanie się osoby bliskiej młodzieży w stylu i w myśleniu. Część działań animacyjnych, angażujących młodych artystów mogłaby zostać przeniesiona do ich środowiska, by je poznać i współtworzyć.

3.6. MACIERZ REKOMENDACJI DZIAŁAŃ

Bardzo bogata oferta dotychczasowa GOK i jego filii, zaprzyjaźnionych instytucji kultury tworzy wrażenie, że „wszystko już było”. Od początku prowadzenia badań uzyskujemy informacje:

- GOK nieustannie aktualizuje ofertę,
- mieszkańcy szybko się przyzwyczajają,
- „Może za dużo tego jest? Może trzeba dać ludziom zatęsknić? Poczekać...”.

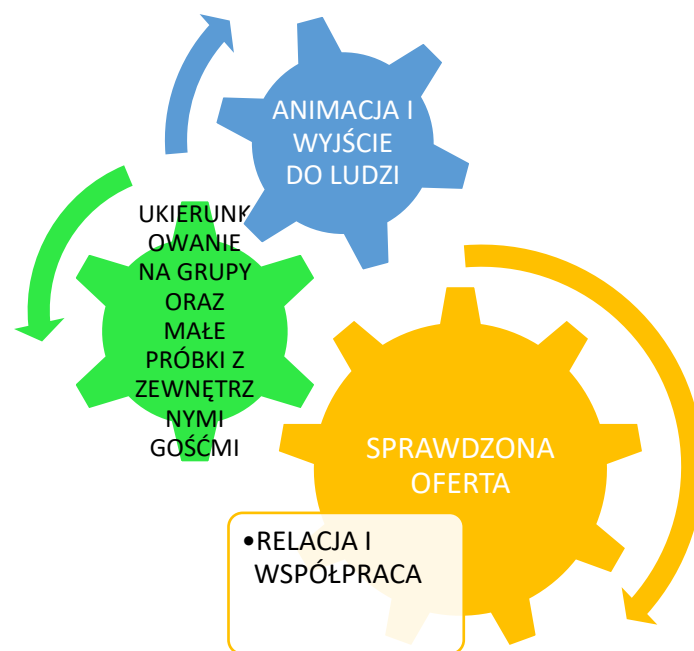
Z drugiej strony istnieje obawa, że bez starań popularna rozrywka odciągnie mieszkańców od oferty kulturowej.

Przykładowo rodzice lub dzieci do tej pory brali udział w następujących ofertach GOK:

- zajęcia taneczne,
- zajęcia muzyczne,

- aerobik,
- nauka języka angielskiego,
- nauka gry na gitarze,
- warsztaty ceramiczne,
- warsztaty plastyczne,
- filmy, kino,
- zajęcia integracyjne.

W raporcie, w dalszej części wymienimy konkretne propozycje badanych, ale wydaje się interesującym zabiegiem to, że już w wyniku samej organizacji procesu badań w programie DK+ mieszkańcy zapytani o zdanie zaczęli zgłaszać pomysły, dopytywać o możliwości. Jako jedną z rekomendacji chcemy opisać bezpieczny model działania:

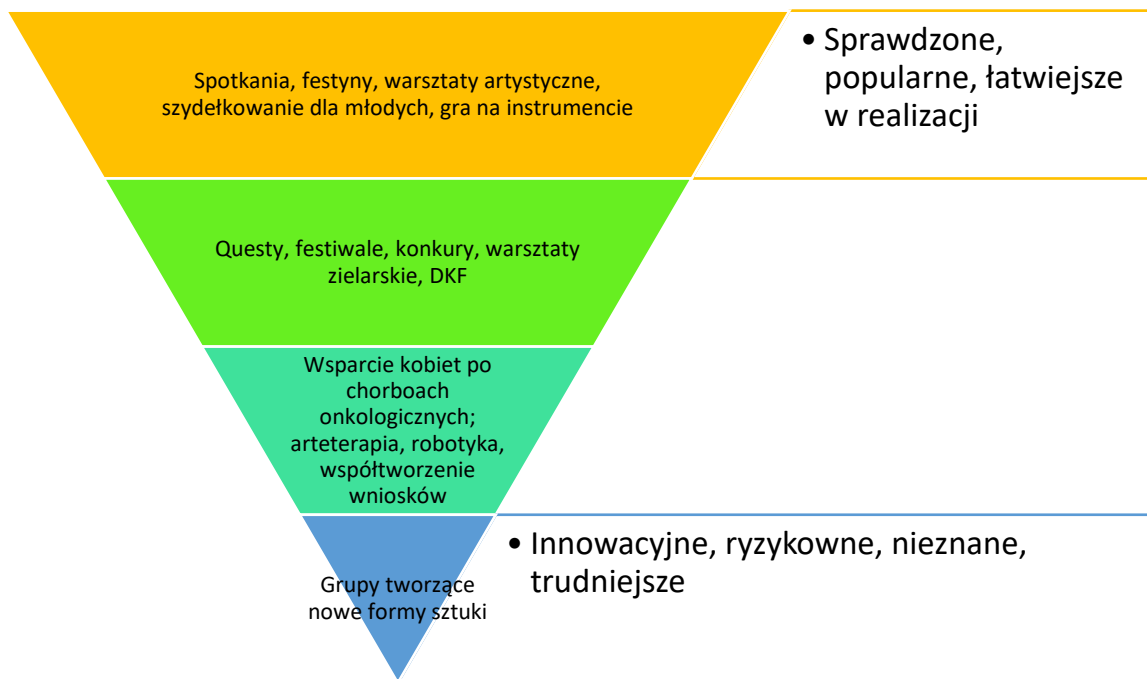

Bazę stanowią regularne, sprawdzone działania, stałe dla ośrodka, oczekiwane przez ludzi (w ścisłej współpracy z instytucjami, partnerami). Drugim kołem są formy komunikacji (animacja, aktywność wśród ludzi, socjał media) przynoszące świeże pomysły i działania. Trzecie koło to wyspecjalizowane podgrupy działania (np. seniorzy, młodzież, osoby z niepełnosprawnością) dodatkowo wspierane zewnętrznymi gośćmi. Taki sposób działania pozwoli na nierewolucyjne zmiany- wykorzystywanie zasobów dotychczasowym oraz niekosztowne testowanie nowych rozwiązań. Żywimy nadzieję, że ten model przyniesie kierunki dalszych działań. Wydaje się, że siła tej maszyny póki co mieści się w

największym kole, ale te mniejsze będą umożliwiać jej płynność i odciążenie, a same będą wprowadzane w ruch.

Szeroką podstawę mogą stanowić te działania, które stanowią siłę GOK i wydają się być pewne.

Mniej, ale konkretnie można próbować nowych obszarów.

Proponujemy poniższe kierunki działań dla GOK:

- **KULTURA DLA LUDZI.** Koordynacja i współudział w zajęciach plenerowych dla ogółu mieszkańców (festyny, jarmarki). Jest to dobra okazja do prezentowania oferty, ale i samej edukacji kulturowej. Szczególnie w sytuacji popandemicznej instytucja kultury powinna zadbać o tworzenie na nowo więzi i uczestnictwa w „nowej kulturze”.

- **INTEGRACJA LOKALNA GRUP.** Współpraca z różnymi instytucjami na terenie gminy i łączenie zasobów, wymiana- uzupełnianie ich ofert. W większości wywiadów pojawiały się obserwacje, ale i sugestie, że już istniejąca sieć współpracy i wymiany stanowi ogromny potencjał. Otwarta komunikacja, wymiana doświadczeń pozwoli odkryć nowe obszary.

- **ANIMACJA SPOŁECZNA.** Tworzenie i organizacja stałych grup, kół, form zbierania potrzeb kulturowych dla mieszkańców. Wychodzenie aktywne do młodzieży, bezpośredni kontakt.

- **KULTURA DLA GRUP Z GRUPAMI.** (seniorzy, młodzież, kobiety, kobiety wyzdrowiające z różnych chorób, osoby z niepełnosprawnościami, gospodynie, mężczyźni). W postaci dedykowanych wyjazdów, wycieczek, obozów, spotkań, nauki, hobby. W czasie badań wiele osób odkryło specyficzne potrzeby (potrzeba zmiany, nawiązanie więzi, sensowne działania, możliwość rozmowy),

które nie muszą być realizowane wprost, ale przy okazji działań edukacji kulturowej, tworzenia sztuki realizować ich cele. To ta motywacja (np. żeby porozmawiać) będzie główną motywacją do przyścia, a przy okazji przemyślenie wartości kulturalnych. I w grupach młodzieży i wśród seniorów pojawiały się potrzeby po prostu uzyskania możliwości spotkania, ułatwienia logistyki a nie samej animacji, którą zajmą się sami.

- **INFRASTRUKTURA.** Odnowienie budynków instytucji i doposażenie w sprzęt umożliwiającą realizację zajęć, pomysłów poszczególnych grup. Również dostosowanie wystroju do użytkowników i zaplanowanie sposobu użytkowania. Szczególnie chodzi tutaj o salę kinową, która posiada wystrój jeszcze z lat 70.

- **PROGRAM NA STAŁE.** Dotychczasowe działania GOKu są wysoko cenione (plastyczne działania, współpraca przy wydarzeniach, animacja, ceramika, robotyka, wystawy, aerobik, joga, Akademie Malucha i Artysty, wokalne, taneczne, językowe). Oczywiście mieszkańcy oczekują ich kontynuacji.

Poniżej rekomendujemy listę wszystkich potrzeb i pomysłów badań terenowych i ankietowych (prócz tych, które stanowią typową działalność), które wystąpiły w badaniach:

- Integracja popandemiczna mieszkańców w postaci spotkań, pikników w połączeniu np. z animacją, ceramiką
- Grupa wsparcia psychicznego pandemicznego
- Wsparcie dla osób po przejściu choroby onkologicznej (w kilku miejscach mieszkańcy wspominali o obecności kobiet, którym obecność innych i przy okazji tworzenie sztuki może wiele w życiu pomóc)
- Kino Kobiet
- Wsparcie dla osób niepracujących lub samotnych
- Promocja dawniejszych form spędzania czasu (gry np. w kamień, koło, rozpalenie ogniska)
- Obozy tematyczne (historyczne, survivalowe, przyrodnicze, sportowe)
- Plenery artystyczne, warsztaty rękodzielnictwa dawnego i nowego
- Sprzątanie Gminy- jako cykliczne budowanie „nawyku” ekologicznego dla młodych
- Warsztaty ekologiczne zero-waste, zrównoważony rozwój, ślad węglowy a moje życie. Wszystkie działania związane z wpływem życia na otaczające środowisko i nas samych.
- Opieka i odwiedzanie seniorów, osób z niepełnosprawnościami (bardziej jako potrzeba w gminie niż zadanie dla GOK)

- Tworzenie kół wolontariatu, programów rozwoju kompetencji społecznych
- Organizacja konkursów mini-grantów dla młodzieży, która kierowałaby swoimi działaniami
- Gry terenowe tzw. Questy (zabawy, zdobywanie punktów w oparciu o historyczne elementy: Księżę Doły, Wierzbie, Diabelski Kamień)
- Popularyzacja historii regionu.

Dla rodziców rekomendujemy udział w:

- zajęciach z robotyki,
- spotkaniach z ciekawymi osobami,
- nauce szydełkowania i robienia na drutach,
- wspólnym oglądaniu filmów,
- wspólnych akcjach np. sprzątanie świata,
- warsztatach wikliniarskich,
- nauce języków obcych,
- warsztatach kulinarnych,
- oglądaniu meczów sportowych,
- turniejach rycerskich,
- zajęciach ogrodniczych,
- warsztatach zielarskich (tarnina),
- zajęciach komputerowych,
- nauce gry w szachy,
- warsztatach aranżacji ogrodów, wystroju wnętrz,
- zajęciach dotyczących historii, genealogii
- wymianie międzynarodowej
- warsztatach rękodzieła artystycznego i użytkowego

Bardzo interesująca i pojawiająca się kilkakrotnie na warsztatach jest kwestia kobiet i mężczyzn.

Kobiet- jako czasem osób po przejściach, chorych, samotnych, niezajętych, dla których wspólnie przeżywana kultura, czy sztuka może wiele znaczyć. Mężczyzn, dla których instytucja kultury ma ofertę przystępną w zasadzie jedynie filmową lub ofertę dla ich dzieci. Mężczyźni wydają się znikać w

wyjazdach, pracach, obowiązkach (z naszej perspektywy najczęściej mężczyzn występowało w rozmowach w perspektywie wóldarzy, organizatorów, działaczy).

3.7. GRUPA SENIORÓW

„Drzemie w nas potencjał!”. „My już byliśmy od dawna aktywni, ale nie wiemy, jak zachęcić do współpracy nieaktywnych seniorów”. Około 150 seniorów (zrzeszonych) aktywnie działa na 3500 zidentyfikowanych. „Części nie będzie się dało wyciągnąć z ogródków na wiosnę i latem”. To grupa bardzo aktywnie działająca (Wigilia, wycieczki, zajęcia sportowe).

Działania organizowane wspólnie z GOK lub z których seniorzy dotychczas korzystali:

- działania teatralne,
- zajęcia komputerowe,
- zajęcia manualne,
- gimnastyka, w tym joga,
- nauka śpiewu,
- organizacja zbiórki pieniędzy,
- czytelnictwo - korzystanie z biblioteki,
- orkiestra seniorów,
- Dyskusyjny Klub Filmowy.

Seniorzy podkreślają, że chętnie będą przydatni, mogą działać na rzecz innych i z innymi. Bardzo ciekawym pomysłem programowym byłoby przybliżenie młodemu pokoleniu (i z jego pomocą) sytuacji psychicznej, fizycznej, społecznej świata seniorów. Np. tworzenie bloga, czy filmików pokazujących jak się żyje, z czym się spotyka może być cennym źródłem dialogu. Podobnie konkretny wartościowy pomysł to archiwum historii mówionej w formie wywiadów (jak w ośrodku Karta) lub podczas wspólnych podróży po okolicy, czy w formie wystaw fotografii opisywanych wspomnieniami. Również pomysł organizacji wiejskiego spa (fizjoterapia, wypoczynek, wspólny czas) to wizja, do której wiele twarzy się uśmiechało. Seniorzy zwracali uwagę, że najważniejsza dla nich jest możliwość wspólnego spędzania czasu oraz zajęcia związane z ich pasjami i zainteresowaniami. Największa zgłoszona potrzeba dotyczyła wspólnego śpiewania. Jeżeli powstanie nowy pomysł na zajęcia lub działania, seniorzy nie widzą problemu w skontaktowaniu się z GOK i zaplanowaniu nowych aktywności. Na uwagę zasługuje również osoba koordynująca działania seniorów, która jest bardzo ceniona i potrzebna. Seniorzy bardzo chętnie chcą się włączać w nowe inicjatywy, chcieliby docierać do seniorów, którzy do tej pory nie byli aktywni. Aby tego dokonać próbują różnych metod aktywizacji w celu poszerzenia grupy swoich odbiorców.

Warto zwrócić uwagę, że konieczne będzie poszerzenie dotychczasowej oferty, być może o realizację dłuższych projektów społecznych dotyczących np. udzielania wsparcia w okresie po pandemii, cykliczne spotkania integrujące lub np. stworzenie Senioralnego Centrum Wolontariatu, które mogłoby działać również we współpracy z grupami młodzieżowymi. Dzięki temu stworzony zostałby bank osób, które posiadają odpowiednie umiejętności, wiedzę lub po prostu wolny czas, który chcieliby zaproponować innym.

To czego seniorzy potrzebują to wspólnie spędzony czas, zrozumienie i dostosowanie. Część wypowiedziała, że nie bardzo lubi zajęcia manualne (wycinanki, arteterapeutyczne).

W praktyce oznacza to:

- potrzebę miejsca spotkań- klubu,
- możliwości rozmowy,
- lekkiej formy ruchu (trekking, nordic-walking, boule, gimnastyka, basen, joga, rowery),
- ciekawych zajęć kształcących w zakresie ich dotyczącym lub po prostu interesujących (sztuka, zdrowie, uniwersytet trzeciego wieku),
- wspólnego śpiewu,
- wyjazdy, wycieczki krajoznawcze,
- pomoc w obsłudze komputera, sprzętów (i np. ułatwienie komunikacji z bliskimi).

Ważne dla seniorów będzie maksymalne ułatwienia transportowe ze względu na stan zdrowia, nawet drobne koszty zniechęcają do uczestnictwa. Ważne jest też bezpieczeństwo i opieka pod kątem zdrowia.

Na koniec rozdziału przytaczamy pomysł wyciągnięcia osób z ogródków, który podczas warsztatów kilka osób podchwyciło. Są to zajęcia związane właśnie z uprawą roślin- hortiterapia- tworzenie ogrodu, bycie wśród roślin w odpowiednio zaaranżowanej przestrzeni i zajęciach. Drugi bliski temu pomysł to zajęcia z architektury ogrodowej, rodzajów roślin, specyfiki uprawy.

3.8. GRUPA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Podczas warsztatów podkreślano zaangażowanie opiekunów osób z niepełnosprawnościami (rodziców), to, że społeczność jest gotowa pomagać, choć nie zawsze pomoc jest przyjmowana (bo trzeba wiedzieć jak) i że może warto zadbać o obciążonych opiekunów. W kilku miejscach podkreślano, że wiadomo komu trzeba pomagać, że osoby są odwiedzane, dba się o nie. A być może nie w każdej miejscowości jesteśmy w stanie wiedzieć kto wymaga specjalistycznej opieki. Bardzo

ujmujące były wypowiedzi osób, które uważają, że jeżeli tylko osoba jest w stanie uczestniczyć i jest chętna, to nie powinno się wydzielać specjalnych zajęć, czy inaczej traktować. Jedyne ułatwić uczestnictwo. Zawsze istotnymi barierami będą bariery dla osób z ograniczoną ruchomością, czy zmysłami. Podczas badań odwiedziliśmy Warsztat Terapii Zajęciowej Fundacji Dom, który zadeklarował gotowość współpracy z GOK i wspólnej wymiany doświadczeń oraz organizacji wydarzeń.

4. ZAŁĄCZNIKI

4.1. Kwestionariusz ankiety PAPI/CAWI

Gminny Ośrodek Kultury w Tarnowie Opolskim

Kafeteria

Płeć: [pytanie jednokrotnego wyboru]

- Kobieta
- Mężczyzna

Wiek: [pole tekstowe]

- [pole tekstowe]

Miejsce zamieszkania: [lista rozwijana pytanie jednokrotnego wyboru]

- Tarnów Opolski
- Kosorowice
- Raszowa
- Przywory
- Nakło
- Kąty Opolskie
- Miedziana
- Walidrogi
- Inne (jakie?) [pole tekstowe]

Czy jesteś osobą niepełnosprawną? [pytanie jednokrotnego wyboru]

- Tak
- Nie

Czy jesteś rodzicem/ opiekunem osoby niepełnosprawnej? [pytanie jednokrotnego wyboru]

- Tak
- Nie

Sposób spędzania wolnego czasu

Jakiego rodzaju i jak często podejmuje Pan/ Pani aktywności kulturalne poza domem [pytanie jednokrotnego wyboru]

	Codziennie	Kilka razy w tygodniu	Kilka razy w miesiącu	Kilka razy w roku	Raz do roku lub rzadziej	Nie korzystam
Chodzę do kina						
Chodzę do teatru						
Chodzę do opery/ filharmonii						
Korzystam z usług biblioteki						
Korzystam z oferty domu kultury						

Jakie inne aktywności kulturalne i jak często podejmuje Pan/ Pani poza domem? [pole tekstowe]

- [pole tekstowe]

Jakiego rodzaju i jak często podejmuje Pan/ Pani aktywności kulturalne w domu [pytanie jednokrotnego wyboru]

	Codziennie	Kilka razy w tygodniu	Kilka razy w miesiącu	Kilka razy w roku	Raz do roku lub rzadziej	Nie korzystam
Czytam książki						
Czytam gazety						
Słucham podcastów/ słuchowisk						
Oglądam filmy korzystając z kanałów telewizyjnych						
Oglądam filmy korzystając z serwisów streamingowych (VOD, Netflix, itp.)						
Zajmuję się rękodzielnictwem						

Jakie inne aktywności kulturalne i jak często podejmuje Pan/ Pani w domu? [pole tekstowe]

- [pole tekstowe]

GOK – rozpoznawalność

Czy zna Pan/ Pani Gminny Ośrodek Kultury w Tarnowie Opolskim? [pytanie jednokrotnego wyboru]

- Tak
- Nie

Czy zna Pan/ Pani ofertę Gminnego Ośrodka Kultury w Tarnowie Opolskim? [pytanie jednokrotnego wyboru]

- Tak
- Nie

Skąd czerpie Pan/ Pani wiedzę o ofercie Gminnego Ośrodka Kultury w Tarnowie Opolskim? **[pytanie wielokrotnego wyboru]**

- Od pracowników GOK
- Od rodziny/ znajomych
- Ze strony internetowej GOK
- Z lokalnych mediów (pracy, radia)
- Z profilu GOK na Facebooku
- Z plakatów/ ulotek
- Inne źródło (jakie?): *[pole tekstowe]*

Jak ogólnie biorąc w ocenia Pana/ Pani ofertę Gminnego Ośrodka Kultury w Tarnowie Opolskim? **[pytanie jednokrotnego wyboru]**

- Zdecydowanie pozytywnie
- Raczej pozytywnie
- Ani pozytywnie, ani negatywnie
- Raczej negatywnie
- Zdecydowanie negatywnie

Jak często odwiedza Pan/Pani Gminny Ośrodek Kultury? **[pytanie jednokrotnego wyboru]**

- Bardzo często
- Często
- Ani często, ani rzadko
- Rzadko
- Bardzo rzadko lub wcale

Proszę wskazać z jakiego rodzaju oferty kulturalnej Gminnego Ośrodka Kultury w Tarnowie Opolskiem korzystał Pan/Pani do tej pory?

	Korzystam/	Korzystałam/em
Dyskusyjny Klub Filmowy		
Zajęcia plastyczne		
Zajęcia ceramiczne		
Akademia Machach/ Małego Artysty		
Taniec nowoczesny/ cheerleaders		
Warsztaty teatralne		
Zajęcia ruchowe aerobik/ joga/ salsa		
Zajęcia wokalne		
Lekcje gry na instrumentach)		
Zajęcia świetlicowe		
Lekcje języka angielskiego		
.Robotyka i wydruk 3D		
Warsztaty tematyczne(rękodzielnicze, drugie życie przedmiotu, kulinarne itp.)		

Inne (jakie)?: **[pole tekstowe]**

Czy korzysta Pan/ Pani z oferty filii Gminnego Ośrodka Kultury w Tarnowie Opolskim? **[pytanie wielokrotnego wyboru]**

- Tak: Kąty Opolskie

- Tak: Kosorowice
- Tak: Miedziana
- Tak: Nakło
- Tak: Przywory
- Tak: Raszowa
- Tak: Walidrogi
- Nie korzystam z oferty filii Gminnego Ośrodka Kultury

Co skłania Pana/ Panią do korzystania z oferty Gminnego Ośrodka Kultury w Tarnowie Opolskim?

[pytanie wielokrotnego wyboru]

- Potrzeba aktywności kulturalnej
- Potrzeba aktywności społecznej
- Chęć zdobywania wiedzy
- Chęć zdobywania nowych umiejętności
- Rozwój zainteresowań/ hobby
- Inny powód (jaki?): [pole tekstowe]

Jeżeli nie korzystał/a Pana/ Panią z oferty Gminnego Ośrodka Kultury w Tarnowie Opolskim proszę wskazać dlaczego? [pytanie wielokrotnego wyboru]

- Nie wiem co się dzieje w GOK
- Nie interesuje mnie oferta GOK
- Zbyt późno dowiedziałem/am się o ciekawych wydarzeniach
- Interesujące mnie wydarzenia/ zajęcia odbywają się w terminach, które mi nie odpowiadają
- Nie jestem w stanie dojechać do/ wrócić z GOK
- Bariery architektoniczne
- Inny powód (jaki?): [pole tekstowe]

Czy kiedykolwiek uczestniczył/a Pan/ Pani w wydarzeniach organizowanych przez Gminny Ośrodek Kultury w Tarnowie Opolskim? [pytanie jednokrotnego wyboru]

- Tak
- Nie

W jakich wydarzeniach, imprezach uczestniczyłeś/ uczestniczyłaś? [pole tekstowe]

- Pole tekstowe

Proszę wskazać jaki rodzaj oferty kulturalnej Pana/ Panią interesuje, a jaki nie budzi Pana/ Pani zainteresowania: [pytanie jednokrotnego wyboru]

	Zdecydowanie mnie nie interesuje	Raczej mnie nie interesuje	Ani mnie interesuje, ani nie interesuje/ Mam do tej propozycji neutralny stosunek	Raczej mnie interesuje	Zdecydowanie mnie interesuje
Dyskusyjny Klub Filmowy					
Warsztaty malarskie					
Warsztaty fotograficzne					
Warsztaty z rękodzielnicze					
Warsztaty tkackie					
Warsztaty teatralne					
Warsztaty taneczne					
Warsztaty śpiewu					

(lekcje śpiewu)					
Warsztaty muzyczne (lekcje gry na instrumentach)					
Warsztaty kulinarne					
Wieczory poezji					
Spotkania z ciekawymi osobami					
Nauka języków obcych					
Zajęcia ruchowe (aerobik, joga itp.)					

Inne (jakie)?: **[pole tekstowe]**

- *[pole tekstowe]*

Potencjalne zaangażowanie w tworzenie oferty kulturalnej

Czy jest Pan/ Pani zainteresowany/a aktywnym tworzeniem oferty Gminnego Ośrodka Kultury w Tarnowie Opolskim (np. poprzez prowadzenie warsztatów/ zajęć)? **[pytanie jednokrotnego wyboru]**

- Tak
- Nie

Jeśli jest Pan/ Pani zainteresowany/a aktywnym tworzeniem oferty Gminnego Ośrodka Kultury w Tarnowie Opolskim proszę opisać w jaki sposób? **[pytanie wielokrotnego wyboru]**

- Dzielenie się swoimi umiejętnościami podczas spotkań tematycznych
- Prowadzenie grupy hobbystycznej
- Prowadzenie regularnych zajęć
- Inna aktywność (jaka?): *[pole tekstowe]*

Jeśli jest Pan/ Pani zainteresowany/a aktywnym tworzeniem oferty Gminnego Ośrodka Kultury w Tarnowie Opolskim i chciałby/łaby Pan/Pani nawiązać kontakt z Ośrodkiem prosimy o wskazanie danych kontaktowych (np. adres e-mail): **[pole tekstowe]**

- *[pole tekstowe]*

Jak można ulepszyć ofertę GOK? Prosimy wskazać dowolne propozycje - dotyczące np. programu, organizacji pracy, promocji oferty, itp.: **[pole tekstowe]**

- *[pole tekstowe]*

